

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека**

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ:
ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ
(ДО 75-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ)**

*(Збірник матеріалів
IX-ї науково-практичної конференції
27 серпня 2015 р.)*

Рівне 2015

УДК 027.7(091)(477.81)
Н 34
ББК 78.34(4Укр)

Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету : історія і сьогодення (до 75-річчя заснування) : зб. матеріалів ІХ-ї наук.-практ. конф., 27 серпня 2015 р. / уклад. : С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк. – Рівне : РДГУ, 2015. – 67 с.

Відповідальний за випуск:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Г. П. Семенюк – заступник
директора з наукової роботи
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції, присвячений 75-річчю заснування наукової бібліотеки РДГУ. В ньому розкрито історію створення, функціонування та розвитку бібліотеки та її структурних підрозділів.

Для дослідників історії бібліотечної справи України, бібліотекознавців, бібліотекарів-практиків, студентів майбутніх фахівців бібліотечної справи.

Ухвалено методичною радою
наукової бібліотеки РДГУ
Протокол № 8
від 17.09.2015 р.

©Наукова бібліотека РДГУ
Рівне, вул. Остафова, 31
33028
www.library.rshu.edu.ua
library.rshu@gmail.com

УДК 027.7:024.1

А. П. БОНДАР

зав. відділом

обслуговування

наукової бібліотеки РДГУ

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АБОНЕМЕНТІВ В СТРУКТУРІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ З ПОГЛЯДУ 75-ЛІТТЯ

Резюме: У статті висвітлюються основні етапи становлення та розвитку абонементів наукової бібліотеки РДГУ.

Ключові слова: Історія наукової бібліотеки РДГУ, сектор абонементів, обслуговування читачів, абонемент № 1, абонемент суспільної літератури, абонемент нотно-музичної літератури.

Одне з провідних місць в системі бібліотечного обслуговування наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету (далі – РДГУ) належить сектору абонементів, організація роботи яких визначається вимогами, можливостями і специфікою ВНЗ. Головні напрямки діяльності підрозділу полягають в покращенні якості обслуговування, максимальному задоволенні запитів користувачів різних категорій, забезпеченні навчального та наукових процесів необхідною літературою.

На сьогодні ми маємо сектор абонементів відділу обслуговування, який складається з абонементу № 1 та двох галузевих абонементів – абонементу суспільної літератури та абонементу нотно-музичної літератури.

Всі періоди розвитку та становлення наукової бібліотеки РДГУ та абонементів зокрема, пов'язані із започаткуванням та зміною статусу сьогодинішнього університету, початок яким покладено при заснуванні Рівненського вчительського інституту в передвоєнний 1940 рік.

Так, в приміщенні колишньої «Школи Осаднічої» по вул. Східній (тепер вул. Остафова) почав своє життя новий навчальний

заклад. Учительський інститут мав тоді три факультети: історичний, фізико-математичний та мовно-літературний. Навчальні плани і програми були розраховані на підготовку вчителів протягом 2-х років. Навчальну літературу, посібники інститут одержав з інших вузів УРСР. Так розпочалася історія нашої бібліотеки.

Але 22 червня 1941 року гітлерівськими окупантами була перервана робота інституту і мирна творча праця всього колективу.

Після визволення Рівного від німецько-фашистських загарбників розпочалось відновлення навчання та відбудова інститутської бібліотеки, яка розташувалась в цокольному поверсі і займала частину площ теперішнього абонементу № 1. Першим працівником бібліотеки була Степенко Марія Іванівна.

В 1945 році в післявоєнній Україні відбулася реконструкція бібліотечної мережі, яка характеризувалася значним рухом бібліотечних фондів. Таким чином, до фондів бібліотеки учительського інституту із книгозбірень Харківського та Одеського університетів великими партіями надійшли навчальна та художня література. Це дозволило збільшити книжковий фонд до 8700 томів. Сьогодні частина цих книг є основою фонду рідкісних і цінних видань

Упродовж наступних років спостерігався період активного розвитку бібліотеки: збільшувалась кількість читачів, поповнювався фонд, розширювались площі, відповідно збільшувався штат.

У 1953 році Ровенський державний учительський інститут з дворічним терміном навчання був реорганізований у Ровенський державний педагогічний інститут (РДПІ) з чотирирічним терміном навчання, а в 1954 році відбулося розширення навчального корпусу інституту. Добудова інститутського приміщення внесла зміни у використання вже існуючої навчальної площі. Зокрема, клубна зала була переобладнана під читальню студентської бібліотеки.

З року в рік зростала кількість читачів бібліотеки. Одночасно збільшувалась інтенсивність відвідувань абонементу. Колектив бібліотеки нараховував вже сім працівників.

В 1966 році з відкриттям нового корпусу інституту з'явилася можливість розширити структуру бібліотеки. Були створені кабінети комплектування та обробки літератури, бібліографії, читальний зал, а абонемент, залишаючись в центральному корпусі, зміг більш раціонально використати площі книгосховища.

В тому ж році в РДПІ було відкрито музично-педагогічний факультет. Виникло питання про створення кабінету музичної літератури для забезпечення студентів необхідною навчальною літературою. Під кабінет музичної літератури було виділено

приміщення на 2-му поверсі навчального корпусу № 2 по вул. Остафова. Книгозабезпеченням та формуванням фонду займався кабінет комплектування і обробки літератури бібліотеки Рівненського педінституту. Оскільки діяльність факультету була спрямована на підготовку майбутніх учителів музики, тому фонд кабінету музичної літератури поповнювався, насамперед, літературою з теорії та історії музики, методики музичного виховання, нотними виданнями та спеціалізованими періодичними виданнями.

Паралельно розпочав свою історію та вів свою діяльність музичний відділ бібліотеки Рівненського факультету Київського державного інституту культури ім. О. Корнійчука (КДІК), який розташований в навчальному корпусі по вул. Московській (тепер – вул. С. Бандери). Музичний відділ комплектувався літературою за профілем творчих кафедр, які готували спеціалістів для сфери культури та мистецтва. Вже в 1978 році музичному відділу було надано приміщення в корпусі № 3 по вул. Свердлова (тепер вул. Хвильового). У цьому ж році почала працювати молодий спеціаліст Кривець Марина Мамедівна

Період 70 - 80-х років характеризувався значним зміцненням навчально-матеріальної бази рівненських ВНЗ. Значна увага приділялася формуванню фонду бібліотек.

Фонд абонементу РДПІ поповнився значною кількістю нової літератури. Це такі серії як «Большая советская энциклопедия», «Українська радянська енциклопедія», «Детская энциклопедия», галузеві енциклопедичні словники, академічні видання повних зібрань творів класиків української, російської та зарубіжної літератури, основоположників природничих та психолого-педагогічних наук та ін. Але книжковий фонд розміщувався на старих, розхитаних стелажах з поламаними полицями у погано освітлених кімнатах з низькою температурою в осінньо-зимовий період. Та це не стало перешкодою для працівників абонементу сумлінно виконувати свої професійні обов'язки.

В цей час розпочала свою трудову діяльність Поліщук (Лебедева) Світлана Миколаївна (1977 р.) – неординарна у своїй роботі, енергійна, смілива і відповідальна у прийнятті самостійних рішень. На даний час вона займає посаду заступника директора наукової бібліотеки РДГУ

Слід зазначити, що на початку 80-х років фонд абонементу нараховував уже близько 250 тис. примірників, тому виникла потреба в його перевірці та окремому сумарному обліку. Як метод перевірки фонду, з ініціативи Грипич Світлани Никанорівни, яка з 1984 року була

призначена завідуючою відділами обслуговування, було прийнято рішення створити обліковий каталог на абонементі. Для цього потрібно було написати облікові картки на кожне видання багаточисельного фонду. А оскільки на той час у відділі працювало лише п'ять бібліотекарів, то до цього процесу були залучені колеги з інших підрозділів бібліотеки.

Завдяки чіткій та вмілій організації роботи керівництвом бібліотеки та злагодженої, самовідданої праці всього колективу вдалося в стислий період (упродовж п'яти років) здійснити перевірку всього фонду абонементу і створити обліковий каталог відділу. Незважаючи на таку об'ємну роботу, абонемент не припиняв обслуговування читачів.

Рациональний підхід співробітників відділів обслуговування до організації роботи завжди сприяв підвищенню якості обслуговування читачів і якомога повнішому задоволенню їх запитів. При обслуговуванні читачів систематично підбиралася та рекомендувалася література для самопідготовки студентів до практичних занять, до написання рефератів, курсових та дипломних робіт.

Працівники завжди були активними учасниками навчально-виховного процесу, спрямованого на формування культурного і громадського розвитку особистості. До цієї роботи працівники відділу підходили творчо, використовуючи різноманітні форми організації культурно-просвітницьких заходів: інформаційні огляди, тематичні виставки, виставки-перегляди літератури, приймали участь в Днях кафедри та Днях інформації спільно з іншими структурними підрозділами бібліотеки.

90-ті роки були непростим періодом в історії України. Перші роки незалежності України супроводжувалися поглибленням економічної кризи, яка також торкнулася і бібліотек. Характерними рисами цього періоду стали скорочення обсягу надходжень нової літератури та відсутність стабільного фінансування. Незважаючи на всі труднощі, бібліотекарі працювали та знаходили нові форми роботи, продовжували виконувати свою просвітницьку місію, залишаючись джерелом знань, центром інформаційної та духовної культури інституту.

В 1991 році відбулася реорганізація деяких факультетів інституту, зокрема, відкрився історико-соціологічний факультет. Для збільшення аудиторного фонду РДПІ використовував частину приміщення розформованого обласного будинку політосвіти, де розміщувалися також і нові кафедри суспільних дисциплін. Це спонукало до створення ще одного підрозділу бібліотеки – абонементу

суспільно-політичної літератури, основою фондів якого стала література суспільно-політичної тематики, відібрана та передана з абонементу бібліотеки РДПІ та книжкового фонду бібліотеки обласного будинку політосвіти.

Відповідальність за роботу з відбору та упорядкування фонду новоствореного підрозділу було покладено на Ставицьку Людмилу Назарівну

Довідково-бібліографічний відділ та пошуковий апарат бібліотеки були віддалені від абонементу СПЛ, то для зручності та оперативності в обслуговуванні було створено абетковий, систематичний та обліковий каталоги. Згодом абонементу СПЛ було виділено приміщення в гуртожитку № 1 колишнього педінституту (тепер – гуртожиток № 4 РДГУ) по вул. Остафова. Подальше завдання, яке постало перед працівниками абонементу СПЛ, полягало в раціональному розміщенню фондів, оскільки нова площа була значно меншою. При виконанні цих робіт проявила свої професійні здібності Мельничук Галина Петрівна, яка відповідала за роботу абонементу СПЛ.

Слід зазначити, що в 1996 році кабінет музичної літератури змінив свою назву на абонемент музичної літератури і став одним із підрозділів бібліотеки РДПІ. Основою фонду стала музична література передана з абонементу № 1 та читального залу № 1. Відділ розташувався в приміщенні кабінету музичної літератури на 2-му поверсі, а згодом було виділено приміщення на 3-му поверсі навчального корпусу № 2 (вул. Остафова). У новому приміщенні працівники абонементу мали можливість раціонально розмістити фонди, поліпшити обслуговування.

Абонемент музичної літератури забезпечував потреби навчального процесу, наукових досліджень практично за всіма дисциплінами, що реалізовувалися освітніми програмами музично-педагогічного факультету.

Постановою Кабінету Міністрів України від 14 грудня 1998 року було об'єднано два вищих навчальних заклади м. Рівного – Рівненський державний педагогічний інститут ім. Д. З. Мануїльського та Рівненський державний інститут культури в Рівненський державний гуманітарний університет. В свою чергу об'єднались і бібліотеки ВНЗ під керівництвом компетентного, високопрофесійного, рішучого керівника Грипич Світлани Никанорівни, яка все своє життя присвятила бібліотечній справі

Позитивно вплинули на розвиток бібліотеки поява нових спеціальностей, збільшення контингенту студентів. Розширювалася

інформаційна база, змінювалася тематика комплектування відповідно до потреб навчального процесу, зростав книжковий фонд.

У цей період важливою подією в покращенні матеріальної бази стала заміна старих стелажів на абонементи. Тому багато сил було покладено на упорядкування книжкового фонду і його раціональне розміщення.

З розвитком університету змінювалась структура наукової бібліотеки РДГУ. У зв'язку із зосередженням факультету музичної творчості та музично-педагогічного факультету (починаючи з 2003 року) в корпусі № 3 по вул. Хвильового актуальним стало питання про об'єднання музичного відділу навчального корпусу № 3 та абонементу музичної літератури навчального корпусу № 2 в абонемент нотно-музичної літератури. Новий структурний підрозділ зосередився у тому ж корпусі № 3 (вул. Хвильового), що дало можливість наблизити літературу до читачів.

Фонд абонементу нотно-музичної літератури –це книжкові та нотні видання, література з методики викладання музики факсимільні видання, науково-методичні розробки, чимало українських та російських періодичних видань, платівки, CD

Одним з напрямків роботи абонементу нотно-музичної літератури було здійснення бібліографічного опису фонду, переданого з абонементу музики (вул. Остафова) та відображення його в алфавітному та систематичному каталогах, систематичній картотеці статей, тематичних картотеках.

Керівництво роботою сектору абонементів, в який входили абонемент №1, абонемент нотно-музичної літератури та абонемент суспільної літератури з 2005 року покладено на Бондар Анну Петрівну.

Поряд із обслуговуванням читачів, одне з провідних місць у роботі абонементів займає культурно-просвітницька діяльність, в межах якої організовувалися виставки літератури (тематичні, за профілем діяльності ВНЗ, нових надходжень). Книжкові виставки інформують користувачів про склад свого фонду, спонукають до його активного використання, формують сприймання бібліотеки як культурно-просвітницької установи, задовольняючи інформаційні, наукові, культурні потреби читача, впливаючи на його духовність.

У науковій бібліотеці вже стало доброю традицією проведення конкурсу «Інноваційні проекти наукової бібліотеки РДГУ», у якому беруть участь і співробітники сектору абонементів. У рамках конкурсу було організовано і проведено «Тиждень рідної мови», країнознавчу декаду «Королівство туманного Альбіону: культура, література,

мистецтво», «Джерело професійної музичної освіти» (книжкова екскурсія) та ін..

Прагнучи постійно підвищувати професійну майстерність, працівники відділу систематично беруть участь у заходах з підвищення кваліфікації, щорічних науково-практичних конференціях наукової бібліотеки РДГУ.

Сьогодні обслуговування на абонементах – це високий рівень спілкування бібліотекаря з науковцями і студентами, вміння виявляти зацікавленість і обізнаність, надавати необхідну інформацію.

В умовах швидкого розвитку інформаційного простору бібліотекарі навчають читачів культури використання інформації, навичок її аналітичного відбору, виступаючи консультантами. Вони намагаються стимулювати інтерес і любов молоді до читання, розкрити можливості в пізнанні себе та оточуючого світу, допомогти студенту включити книгу в контекст реального життя.

На здобутках попередніх поколінь навчаються молоді спеціалісти. Співпраця висококваліфікованих спеціалістів з багаторічним досвідом роботи на чолі з директором бібліотеки, Відмінником освіти України, Грипич Світланою Никанорівною та праця молодих, які працюють поруч зі своїми наставниками, і є запорукою успіху в роботі відділу обслуговування наукової бібліотеки.

Зберігаючи свої традиції та йдучи в ногу з часом, головне завдання абонементів залишається незмінним – надавати читачам максимум необхідної і корисної інформації, ефективно використовувати унікальний бібліотечний фонд наукової бібліотеки РДГУ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бібліотека вищого навчального закладу в умовах реформування вищої освіти України: досвід та перспективи : зб. матеріалів наук-практ. конф. наукової бібліотеки РДГУ, 28 серп. 2009р. / Рівнен. держ. гуман. ун-т, наук. б-ка / за ред.. С.Н. Грипич, Г.П. Семенюк. – Рівне : РДГУ, 2009. – 98с.
2. Рівненський державний гуманітарний університет : історія та розвиток (1940-2010 рр.) / за ред. Р. М. Постоловського. – Рівне : Волин. обереги, 2012. – 316 с.
3. Ровенський державний педагогічний інститут ім. Д. З. Мануїльського : реклам. просп. / ред. кол.: Б. С. Колупаєв, А. М. Воробйов, В. І. Тишук та ін. – Ровно : Облполіграфвидав, 1990. – 24 с.

4. Творчістю окрилені : Рівненському державному інституту культури – 20 років / Рівнен. держ. ін.-т культури. – Рівне, 1999. – 402с.
5. Хромов Г.І. Роки зростання /Г.І. Хромов // Червоний прапор. – 1979. – 25 квітня.

Зміст

1. Семенюк Г. П.	НАУКОВА БІБЛІОТЕКА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ (ДО 75-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ)	3
2. Пізюта В. Г.	ФОРМУВАННЯ ФОНДІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ.....	16
3. Коломієць Н. Б.	ІСТОРИЧНІ ВІХИ ТА СЬОГОДЕННЯ: ВІДДІЛ НАУКОВОЇ ОБРОБКИ ДОКУМЕНТІВ.....	25
4. Ковальчук Л. В.	ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ДОПОМОГУ НАВЧАЛЬНОМУ ТА НАУКОВОМУ ПРОЦЕСУ (ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ).....	32
5. Бондар А. П.	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АБОНЕМЕНТІВ В СТРУКТУРІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ З ПОГЛЯДУ 75-ЛІТТЯ.....	44
6. Кучерук І. М.	ЧИТАЛЬНІ ЗАЛИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ (КРІЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРІЇ).....	52
7. Лешкевич Г. Д.	ДІЯЛЬНІСТЬ ФІЛІЇ В СИСТЕМІ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ: ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ.....	60

Збірник матеріалів
ІХ-ї науково-практичної конференції

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ВІД
МИНУЛОГО ДО СЬОГОДЕННЯ
(ДО 75-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ)**

Відповідальний за випуск:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент,
директор наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.
Г.П. Семенюк – заст.
директора з наукової роботи
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Технічний редактор:

Л. С. Кушка – провідний
бібліотекар наукової
бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Комп'ютерна верстка:

О. О. Себестьянович –
провідний бібліотекар
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Формат 60*84 1/16
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Тираж 100 прим.
Наукова бібліотека РДГУ